

**Угода між Україною
та Європейським Співтовариством
про спрощення оформлення віз**

{ Угоду ратифіковано Законом
N 117-VI ([117-17](#)) від [15.01.2008](#), ВВР, 2008, N 10, ст.97 }

УКРАЇНА

та ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВТОВАРИСТВО (далі - Співтовариство),

які далі іменуються Сторони,

З МЕТОЮ дальшого розвитку дружніх відносин між Сторонами та прагнучи спростити міжлюдські контакти як важливу умову сталого розвитку економічних, гуманітарних, культурних, наукових та інших зв'язків шляхом спрощення оформлення віз громадянам України;

ПРАГНУЧИ врегулювати режим взаємних поїздок громадян України та держав - членів Європейського Союзу;

БЕРУЧИ до уваги те, що з 1 травня 2005 року громадян ЄС звільнено від вимог стосовно оформлення візи для в'їзду в Україну на період, який не перевищує 90 днів, або під час транзитного проїзду через територію України;

ВИЗНАЮЧИ, що у випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС таке саме спрощення оформлення віз, що діє в рамках цієї Угоди для громадян України, автоматично на умовах взаємності застосовуватиметься до громадян ЄС;

ПОСИЛАЮЧИСЯ на План дій Україна - ЄС ([994_693](#)), в якому зазначено, що повинен бути започаткований конструктивний діалог зі спрощення візового режиму між Україною та ЄС з метою підготовки до переговорів стосовно укладення угоди про спрощення візового режиму, беручи до уваги необхідність дальшого розвитку переговорного процесу стосовно угоди про реадмісію між Україною та ЄС;

ВИЗНАЮЧИ, що спрощення візового режиму не повинно призвести до нелегальної міграції, та надаючи особливу увагу питанням безпеки й реадмісії;

ВИЗНАЮЧИ запровадження безвізового режиму для громадян України як довгострокову перспективу;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ Протокол про позицію Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Ірландії ([994_616](#)) та Протокол про інтеграцію Шенгенських домовленостей у право Європейського Союзу ([994_614](#)), які є додатками до Договору про Європейський Союз ([994_029](#)) і Договору про заснування Європейського Співтовариства ([994_017](#)), та підтверджуючи, що положення цієї Угоди не застосовуються до Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Ірландії;

БЕРУЧИ ДО УВАГИ Протокол про позицію Королівства Данія ([994_617](#)), який є додатком до Договору про Європейський Союз ([994_029](#)) і Договору про заснування Європейського Співтовариства ([994_017](#)), та підтверджуючи, що положення цієї

Угоди не застосовуються до Королівства Данія,

ДОМОВИЛИСЯ ПРО ТАКЕ:

Стаття 1

Мета й сфера застосування

1. Метою цієї Угоди є спрощення оформлення віз громадянам України для запланованого перебування не більше 90 днів за період 180 днів.

2. У випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС або окремих категорій громадян ЄС, спрощення оформлення віз, що діє в рамках цієї Угоди для громадян України, автоматично на умовах взаємності застосовуватиметься до відповідних громадян ЄС.

Стаття 2

Загальні положення

1. Спрощення візового режиму, яке передбачене цією Угодою, застосовується до громадян України лише у випадках, коли вони не звільнені від візових вимог згідно із законодавством Співтовариства або держав-членів, цією Угодою або іншими міжнародними договорами.

2. Національне законодавство України чи держав-членів або законодавство Співтовариства застосовуються до питань, які не врегульовані положеннями цієї Угоди, таких як відмови в оформленні візи, визнання проїзних документів, підтвердження наявності достатніх коштів на перебування, відмови у в'їзді чи заходів стосовно видворення.

Стаття 3

Визначення

У цій Угоді наведені нижче терміни мають таке значення:

a) "Держава-член" означає будь-яку державу - члена Європейського Союзу, за винятком Королівства Данія, Республіки Ірландії та Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії;

b) "Громадянин Європейського Союзу" означає громадянина держави-члена, визначеної в пункті "а";

c) "Громадянин України" означає будь-яку особу, яка має громадянство України;

d) "Віза" означає дозвіл, виданий державою-членом, або рішення, прийняте цією державою, яке необхідне для:

- в'їзду для запланованого перебування в державі-члені або в декількох державах-членах на строк, що загалом не перевищує 90 днів;

- в'їзду для транзиту через територію цієї держави-члена або декількох держав-членів;

е) "Особа, яка має дійсний дозвіл на проживання" означає громадянина України, якому дозволено або надано право перебувати більше 90 днів на території Держави-члена згідно із законодавством Співтовариства або національним законодавством.

Стаття 4

Документи, що підтверджують мету подорожі

1. Наявність таких документів є достатньою для підтвердження мети подорожі до іншої Сторони для таких категорій громадян України:

а) членів офіційних делегацій, які на офіційне запрошення, адресоване українській стороні, братимуть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах або в програмах обміну, а також заходах, які проводяться на території однієї з держав-членів міжурядовими організаціями:

- лист від української установи, який підтверджує, що заявник є членом делегації цієї установи, який подорожує до іншої Сторони для участі в зазначених заходах, до якого додається копія офіційного запрошення;

б) підприємців та представників суб'єктів господарювання:

- письмовий запит від приймаючої юридичної особи або товариства, представництва або філіалу такої юридичної особи або товариства, державних та місцевих органів влади держав-членів або організаційних комітетів торговельних та промислових виставок, конференцій та симпозіумів, які проводяться на території держав-членів;

с) водіїв, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на територію держав-членів автотранспортними засобами, зареєстрованими в Україні:

- письмовий запит від національної асоціації перевізників в Україні для здійснення міжнародного автомобільного транспортування із зазначенням мети, тривалості й періодичності поїздок;

д) членів бригад поїздів, рефрижераторів, локомотивів міжнародних ешелонів, які прямують на територію держав-членів:

- письмовий запит від компетентного залізничного підприємства України із зазначенням мети, тривалості й періодичності поїздок;

е) журналістів:

- свідоцтво або інший документ, виданий професійною організацією, який засвідчує, що відповідна особа є кваліфікованим журналістом, та документ, виданий його (її) працедавцем, який підтверджує, що метою подорожі є виконання професійних обов'язків журналіста;

ф) осіб, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності, у тому числі в університетських та інших

програмах обміну:

- письмовий запит організації, що запрошує взяти участь у такій діяльності;

g) учнів, студентів, аспірантів і вчителів, що їх супроводжують, які здійснюють подорож з метою навчання або освітньої підготовки, у тому числі за програмами обміну та у зв'язку з іншими видами діяльності, які пов'язані з навчанням:

- письмовий запит або свідоцтво про зарахування до університету, коледжу або школи, які надіслали запрошення, учнівський чи студентський квиток або свідоцтво з курсів, які особа повинна відвідувати;

h) учасникам міжнародних спортивних змагань та особам, які їх супроводжують з метою виконання професійних обов'язків:

- письмовий запит організації, що запрошує: компетентних органів, національних спортивних федерацій та національних олімпійських комітетів держав-членів;

i) для учасників офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами:

- письмовий запит голови адміністрації (мера) цих міст.

j) для близьких родичів: один з подружжя, діти (у тому числі усиновлені), батьки (у тому числі опікуни), дідусі, бабусі та онуки, які відвідують громадян України, які мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів:

- письмове запрошення приймаючої особи;

k) для родичів для відвідування церемонії поховання:

- офіційний документ, який підтверджує факт смерті, а також підтвердження родинних чи інших зв'язків заявника та померлого;

l) для відвідання військових і цивільних кладовищ:

- офіційний документ, який підтверджує існування та збереження могили, а також родинні або інші зв'язки між заявником та похованою особою;

m) для тих, хто подорожує з метою лікування:

- офіційний документ медичного закладу, який підтверджує необхідність медичного нагляду в ньому, а також підтвердження достатніх фінансових ресурсів для оплати медичного лікування.

2. Письмовий запит, згаданий у пункті 1 цієї статті, повинен містити такі пункти:

a) для запрошеної особи: ім'я та прізвище, дату народження, стать, громадянство, номер документа, що посвідчує особу, час і мету подорожі, кількість в'їздів та імена неповнолітніх дітей, які подорожують із запрошеною особою;

b) для приватної особи, яка запрошує: ім'я, прізвище та адресу;

c) для юридичної особи, товариства або організації, що запрошує: повну назву та адресу, а також:

- якщо запит надає організація, необхідно зазначити прізвище та посаду особи, яка підписує запит;

- якщо особою, що запрошує, є юридична особа, товариство, представництво або філіал такої юридичної особи або товариство, що засноване на території держави-члена, необхідно зазначити реєстраційний номер, передбачений національним законодавством відповідної держави-члена.

3. Для категорій осіб, згаданих у пункті 1 цієї статті, усі категорії віз оформлюються за спрощеною процедурою, що не вимагає надання будь-якого іншого підтвердження, запрошення чи обґрунтування мети візиту, як це передбачено законодавством держав-членів.

Стаття 5

Оформлення багаторазових віз

1. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюють багаторазові візи строком дії до п'яти років таким категоріям осіб:

a) членам органів державної влади та місцевого самоврядування, конституційних судів та верховних судів, якщо вони не звільнені від необхідності отримання віз цією Угодою протягом строку виконання ними службових обов'язків. Строк дії віз буде обмежений строком повноважень, якщо він становить менше, ніж 5 років;

b) постійним членам офіційних делегацій, які за офіційними запрошеннями, надісланими українській стороні, регулярно беруть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах та програмах обміну, а також у заходах, що проводяться міжурядовими організаціями на території держав-членів;

c) одному з подружжя та дітям (у тому числі усиновленим) віком до 21 року або таким, які перебувають на утриманні, та батькам (у тому числі опікунам), які відвідують громадян України, що мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів; при цьому строк дії їхньої візи не може перевищувати строку дії дозволу на проживання;

d) підприємцям та представникам суб'єктів господарювання, які регулярно подорожують до держав-членів;

e) журналістам.

2. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюватимуть багаторазові візи строком до одного року таким категоріям осіб, за умови, що протягом попереднього року вони отримали, принаймні, одну візу, скористалися нею згідно із законами стосовно в'їзду та перебування в державі, яку відвідували, та що є підстави для запиту стосовно надання

багаторазової візи:

а) водіям, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на території держав-членів транспортними засобами, зареєстрованими в Україні;

б) членам бригад поїздів, рефрижераторів та локомотивів у міжнародних поїздах, які прямують до територій держав-членів;

в) особам, які беруть участь у науковій, культурній та мистецькій діяльності, у тому числі в університетських та інших програмах обміну, та які регулярно подорожують до держав-членів;

г) учасникам міжнародних спортивних заходів та особам, які їх супроводжують як такі;

д) учасникам офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами.

3. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів оформлюють багаторазові візи строком не менш ніж на 2 роки та не більш ніж на 5 років категоріям осіб, зазначеним у пункті 2 цієї статті, за умови, що протягом двох останніх років вони скористались однорічними багаторазовими візами згідно із законами стосовно в'їзду та перебування держави, яку відвідували, та, що підстави для запиту про надання багаторазової візи все ще існують.

4. Загальний строк перебування на території держав-членів осіб, про яких ідеться в пунктах 1 - 3 цієї статті, не повинен перевищувати 90 днів за період 180 днів.

Стаття 6

Плата за оброблення заяв про оформлення віз

1. Плата за оброблення заяв про оформлення віз для громадян України становить 35 євро.

Зазначена вище сума може бути переглянута відповідно до процедури, передбаченої пунктом 4 статті 14.

2. У випадку відновлення Україною візового режиму поїздок для громадян ЄС вартість візи, що стягуватиметься, не буде перевищувати 35 євро або погодженої суми, якщо вартість буде переглянута згідно з процедурою, передбаченою пунктом 4 статті 14.

3. Держави-члени стягуватимуть плату в розмірі 70 євро за оформлення віз у випадках, коли заява про оформлення віз та супровідні документи були подані заявником протягом трьох днів до передбачуваної дати його (її) від'їзду. Це положення не застосовується у випадках, передбачених підпунктами "b", "c", "e", "f", "j", "k" пункту 4 статті 6 і пунктом 3 статті 7. Для категорій осіб, зазначених у підпунктах "a", "d", "g", "h", "i", "l" - "n" пункту 4 статті 6 у термінових випадках плата є такою ж, що передбачена в пункті 1 статті 6.

4. Плата за оброблення заяв про оформлення віз не стягується з таких категорій осіб:

а) близьких родичів: одного з подружжя, дітей (у тому числі всиновлених), батьків (у тому числі опікунів), дідусів, бабусь та онуків, які відвідують громадян України, які мають дійсний дозвіл на проживання на території держав-членів;

б) членів офіційних делегацій, які за офіційним запрошенням, надісланим українській стороні, беруть участь у зустрічах, консультаціях, переговорах та програмах обміну, а також у заходах, що проводяться міжурядовими організаціями на території однієї з держав-членів;

в) членів органів державної влади та місцевого самоврядування, конституційних і верховних судів, якщо ця Угода не звільняє їх від необхідності отримувати візи;

г) учнів, студентів, аспірантів і вчителів, які їх супроводжують під час подорожі з метою навчання чи освітньої підготовки;

д) інвалідів та осіб, які їх супроводжують, якщо в цьому є необхідність;

е) осіб, які надали документи, що свідчать про необхідність їхньої подорожі з гуманітарних міркувань, у тому числі для одержання невідкладного медичного лікування, та особи, яка супроводжує так особу, або з метою участі в похоронах близького родича, або з метою відвідання тяжкохворого близького родича;

ж) учасників міжнародних спортивних заходів та осіб, які їх супроводжують;

з) учасників наукових, культурних та мистецьких заходів, у тому числі університетських та інших програм обміну;

и) учасників офіційних програм обміну, організованих містами-побратимами;

й) журналістів;

к) пенсіонерів;

л) водіїв, які здійснюють міжнародні вантажні та пасажирські перевезення на територію держав-членів транспортними засобами, зареєстрованими в Україні;

м) членів бригад поїздів, рефрижераторів та локомотивів у міжнародних поїздах, які прямують до території держав-членів;

н) дітей віком до 18 років і дітей віком до 21 року, які знаходяться на утриманні.

Стаття 7

Тривалість процедури оброблення заяв про оформлення віз

1. Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів приймають рішення стосовно запиту на оформлення візи протягом 10 календарних днів з дати отримання заяви та документів, необхідних для оформлення візи.

2. Строк розгляду заяви про оформлення візи може бути подовжено до 30 календарних днів в окремих випадках, зокрема у випадку необхідності здійснення дальшої перевірки наданих документів.

3. У термінових випадках строк розгляду заяви про оформлення візи може бути скорочено до двох робочих днів або менше.

Стаття 8

Виїзд у випадку втрати або викрадення документів

Громадяни України та Європейського Союзу, які втратили документи, що посвідчують їхню особу, або ті, у кого такі документи були викрадені під час їхнього перебування на території держав-членів або України, можуть залишити цю територію на підставі оформлених їм дипломатичними представництвами або консульськими установами держав-членів або України дійсних документів, що посвідчують їхню особу та надають право на перетин державного кордону без наявності візи чи іншого дозволу.

Стаття 9

Подовження строку дії візи за виняткових обставин

Громадяни України, які через форс-мажорні обставини не мають можливості залишити територію держав-членів у строки, зазначені в їхніх візах, мають право на безоплатне подовження строку дії віз на строк, необхідний для їхнього повернення в країну їхнього проживання, відповідно до законодавства приймаючої країни.

Стаття 10

Дипломатичні паспорти

1. Громадяни України, які мають дійсні дипломатичні паспорти, можуть в'їжджати, виїжджати та прямувати транзитом через території держав-членів без віз.

2. Особи, зазначені в пункті 1 цієї статті, можуть перебувати на території держав-членів протягом періоду, що не перевищує 90 днів, протягом періоду в 180 днів.

Стаття 11

Територіальна дія віз

Відповідно до національного законодавства стосовно національної безпеки держав-членів, а також правил ЄС, які передбачають оформлення віз з обмеженою територіальною дією, громадяни України мають право на подорожування територією держав-членів на рівних умовах з громадянами ЄС.

Стаття 12

Спільний комітет для реалізації цієї Угоди

1. Сторони створюють Спільний комітет експертів (далі - Комітет), який складається з представників України та Європейського Співтовариства. Співтовариство повинно бути представлене в Комітеті Європейською Комісією, із залученням

допомоги експертів держав-членів.

2. Комітет, зокрема, має такі завдання:

- a) моніторингу імплементації цієї Угоди;
- b) підготовки пропозицій стосовно внесення змін або доповнень до цієї Угоди;
- c) урегулювання спірних питань, які виникають у ході тлумачення або застосування положень цієї Угоди.

3. Комітет збирається на засідання у випадку необхідності на запит однієї зі Сторін, але принаймні раз на рік.

4. Комітет приймає свій регламент.

Стаття 13

Зв'язок цієї Угоди з двосторонніми угодами між Україною та державами-членами

З моменту набрання чинності положення цієї Угоди мають перевагу над положеннями будь-яких багатосторонніх чи двосторонніх угод або домовленостей, укладених між Україною та окремими державами-членами, настільки, наскільки положення зазначених угод або домовленостей стосуються питань, про які йдеться в цій Угоді.

Стаття 14

Прикінцеві положення

1. Ця Угода підлягає ратифікації чи затвердженню Сторонами відповідно до їхніх внутрішніх процедур і набирає чинності в перший день другого місяця після дати інформування Сторонами про завершення таких процедур.

2. Незважаючи на положення пункту 1 цієї статті, ця Угода набирає чинності лише з дати набрання чинності Угодою між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб ([994_851](#)), якщо остання набере чинності пізніше дати, про яку йдеться в пункті 1 цієї статті.

3. Ця Угода укладається на невизначений строк, якщо її дія не буде припинена відповідно до пункту 6 цієї статті.

4. До цієї Угоди за письмовою згодою Сторін можуть уноситися доповнення. Доповнення набирають чинності після повідомлення Сторонами одна одній про виконання необхідних внутрішньодержавних процедур.

5. Кожна Сторона може зупинити дію цієї Угоди або її окремих положень з міркувань підтримання громадського порядку, захисту національної безпеки або охорони здоров'я населення. Рішення про зупинення повинно бути повідомлено іншій Стороні не пізніше, ніж за 48 годин до набрання ним чинності. Сторона, яка зупинила дію цієї Угоди, у випадку, коли передумови для зупинення перестали існувати, повинна невідкладно повідомити іншій Стороні про поновлення дії Угоди.

6. Дія цієї Угоди може бути припинена кожною зі Сторін шляхом письмового повідомлення іншій Стороні. Угода втрачає чинність через 90 днів з дати такого повідомлення.

Вчинено у Люксембурзі у вісімнадцятий день червня дві тисячі сьомого року у двох примірниках, кожний українською, англійською, болгарською, голландською, грецькою, датською, естонською, італійською, іспанською, латиською, литовською, мальтійською, німецькою, польською, португальською, румунською, словацькою, словенською, угорською, фінською, французькою, чеською та шведською мовами, при цьому всі тексти є автентичними.

За Україну

За Європейське Співтовариство

**Протокол
до Угоди про держави-члени, які не повною мірою
застосовують Шенгенські домовленості**

Держави-члени, які зобов'язані вимогами Шенгенських домовленостей, але ще не оформлюють Шенгенських віз, до прийняття Радою рішення із цього питання, оформлюють національні візи, дія яких обмежена їхньою територією.

Ці держави-члени можуть в односторонньому порядку визнавати Шенгенські візи та дозволи на проживання з метою транзиту через їхню територію відповідно до рішення Ради N 895/2006/ЄС від 14 червня 2006 року.

Декларація стосовно оформлення короткострокових віз
для відвідання військових і цивільних кладовищ

Дипломатичні представництва та консульські установи держав-членів, як правило, оформлюють короткострокові візи на строк, що не перевищує 14 днів, особам, які мають на меті відвідання військових і цивільних кладовищ.

Спільна декларація стосовно Данії

Сторони беруть до уваги, що ця Угода не застосовується до процедури оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами Королівства Данія.

За таких умов бажано, щоб органи влади України та Данії невідкладно уклали двосторонню угоду стосовно спрощення процедури оформлення віз на аналогічних умовах, які передбачені Угодою між Україною та Європейським Співтовариством.

Спільна декларація стосовно Сполученого Королівства
Великобританія і Північної Ірландії та Республіки Ірландія

Сторони беруть до уваги, що ця Угода не поширюється на територію Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії та Республіки Ірландія.

За таких умов бажано, щоб органи влади України та Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії, а також Республіки Ірландія уклали двосторонні угоди про спрощення процедури оформлення віз.

Спільна декларація стосовно Ісландії та Норвегії

Сторони беруть до уваги тісні відносини між Європейським Співтовариством, Норвегією та Ісландією, особливо після укладення 18 травня 1999 року Угоди про приєднання цих країн до Шенгенських домовленостей стосовно їхньої імплементації, застосування та розвитку.

За таких умов бажано, щоб органи влади України, Норвегії та Ісландії невідкладно уклали двосторонні угоди з метою спрощення процедури оформлення віз на аналогічних умовах, які передбачені Угодою між Україною та Європейським Співтовариством.

Декларація Європейської Комісії стосовно мотивації рішення про відмову в оформленні візи

Визнаючи важливість прозорості для заявників на отримання віз, Європейська Комісія нагадує, що законодавча ініціатива стосовно перегляду Спільних консульських інструкцій стосовно оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами, прийнятих 19 липня 2006 року, включає питання мотивації рішення про відмову в оформленні візи та можливість його оскарження.

Декларація Європейського Співтовариства про доступ заявників на оформлення віз і уніфікації інформації стосовно процедур оформлення короткострокових віз та документів, необхідних для оформлення короткострокових віз

Визнаючи важливість прозорості для заявників на отримання віз, Європейське Співтовариство нагадує, що законодавча ініціатива стосовно перегляду Спільних консульських інструкцій стосовно оформлення віз дипломатичними представництвами та консульськими установами, прийнятих 19 липня 2006 року Європейською Комісією, включає питання доступу заявників на оформлення віз у дипломатичних представництвах і консульських установах держав-членів.

Що стосується інформації, яка повинна надаватися заявникам на отримання віз, Європейське Співтовариство вважає за необхідне вжити таких заходів:

- взагалі, розробити основну інформацію для заявників на оформлення віз, стосовно процедур і умов подання ними заяв і стосовно строків дії віз;

- Європейське Співтовариство складе список мінімальних вимог, щоб українські заявники мали доступну, основну уніфіковану інформацію та подавали на розгляд однакові документи, необхідні для оформлення віз.

Інформація, про яку йдеться вище, повинна бути широко поширена (на консульських інформаційних стендах, у листівках і брошурах, на веб-сайтах тощо).

Дипломатичні представництва та консульські установи Держав-членів у випадку необхідності надаватимуть інформацію про існуючі можливості спрощення оформлення короткострокових віз у рамках Шенгенських домовленостей.

Політична декларація стосовно місцевого прикордонного руху

Декларація Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії

Республіка Польща, Словацька Республіка, Республіка Угорщина, а також Румунія з дати приєднання до ЄС заявляють про свої бажання розпочати переговори стосовно укладення двосторонніх угод з Україною з метою імплементації режиму місцевого прикордонного руху, визначеного Правилами Європейської Ради, прийнятими 5 жовтня 2006 року, що встановлюють правила місцевого прикордонного руху на зовнішніх сухопутних кордонах держав-членів та доповнюють Шенгенську конвенцію ([987_004](#)).